

УДК 811.161.2'366.545

The Instrumental Case as a Component of the Case System of the Ukrainian Language of Post-Soviet Period and as an Object of Learning of Foreigners

O. Drapak, assistant professor
BSMU (Bukovinian State Medical University), Chernivtsi

О. Драпак , ассистент
*БГМУ (Буковинский государственный медицинский университет),
Черновцы*

Творительный падеж как компонент падежной системы украинского языка постсоветского периода и как объект изучения иностранцев

Драпак О., ассистент
Буковинський державний медичний університет, Чернівці

Орудний відмінок як компонент відмінкової системи української мови пострадянського періоду і як об'єкт вивчення іноземців

Abstract

The author gives summary characteristic of instrumental case in the Ukrainian language for foreigners (with explanation in English): conditions of use of the instrumental case, grammatical forms of parts of speech what change according to cases, peculiarities of coordination of these parts of speech and questions to them (to these parts of speech) in form of the instrumental case. For better mastering material author also gives tables, final questions, exercises and texts.

Keywords: the instrumental case, gender, end, question, agreement, exercise, text.

Анотація

Автор подає зведену характеристику орудного відмінка в українській мові для іноземців (з поясненням англійською мовою): умови його вживання, граматичні форми змінюваних за відмінками частин мови, особливості узгодження цих частин мови і запитання до них в орудному відмінку. Для кращого засвоєння матеріалу автор також подає таблиці, підсумкові запитання, вправи і тексти.

Ключові слова: орудний відмінок, рід, число, закінчення, запитання, узгодження, вправа, текст.

Аннотація

Автор дає сводную характеристику творительного падежа в українському мові для іноземців (с об'яснением на англійському мові): умовия його употреблення, граматические форми изменяемых по падежам частей речи, особенности согласования этих частей речи и вопросы к ним в творительном падеже. Для лучшего усвоения материала автор также представляет таблицы, итоговые вопросы, упражнения и тексты.

Ключевые слова: творительный падеж, род, окончание, вопрос, согласование, упражнение, текст.

Засвоєння основних принципів морфології української мови, отримання навичок визначення необхідних категорій іменника, прикметника, особового, вказівного і присвійного займенника у різних відмінках, узгодження слів у фразі, вміння ставити смислові запитання до кожного слова у словосполученні та реченні є важливою основою для засвоєння курсу української мови.

Особа, що вивчає українську мову, повинна бути ознайомленою з відмінковою системою української мови, розуміти її граматичну функцію і необхідність використання того чи іншого відмінка у конкретній фразі. Результатом такого ознайомлення має стати грамотне вживання закінчень іменників, прикметників і займенників в однині і у множині у кожному відмінку, вміння ставити запитання до різних частин мови у реченні. Оскільки орудний відмінок є важливою складовою відмінкової системи української мови, детальне ознайомлення з ним є суттєвим етапом у вивченні морфології української мови. На початковому етапі знайомства іноземців з орудним відмінком їм потрібно порадити звернути увагу на необхідність використання орудного відмінка в українській мові_пострадянського періоду; на запитання до іменників-назв істот і іменників-назв неістот в орудному відмінку; на дієслова, що поєднуються з різними частинами мови (з іменниками, прикметниками, особовими, вказівними і присвійними займенниками), вжитими у формі орудного відмінка.

Для якісного оволодіння матеріалом слід порадити уважно прочитати текст з поясненням, ретельно проаналізувати та вивчити його і виконувати практичні завдання.

Advice for a foreigners:

Try to read attentively the thesis: «Ukrainian nouns, personal pronouns, adjectives, demonstrative pronouns, possessive pronouns in the instrumental case. Coordination of nouns with adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns in form of the instrumental case».

Analyze the given tables and rules attentively.

Pay attention to the use of Ukrainian nouns, personal pronouns, adjectives, demonstrative pronouns, possessive pronouns in form of the instrumental case.

Learn the main rules of using Ukrainian nouns, personal pronouns, adjectives, demonstrative pronouns, possessive pronouns in form of the instrumental case.

Memorize the given material attentively.

Do written home assignments carefully and diligently.

Educational aim:

You must learn the function of the instrumental case in the Ukrainian language, Ukrainian nouns, personal pronouns, adjectives, demonstrative pronouns, possessive pronouns in the instrumental case; coordination of nouns with adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns in form of the instrumental case.

COMMENTS TO THE INSTRUMENTAL CASE

We are going to speak about:

- the instrumental case in the Ukrainian language;
- the verbs, used with the instrumental case;
- Ukrainian nouns in form of the instrumental case;
- Ukrainian personal pronouns in form of the instrumental case;
- Ukrainian adjectives in form of the instrumental case;
- Ukrainian demonstrative pronouns in form of the instrumental case;
- Ukrainian possessive pronouns in form of the instrumental case;
- agreement of nouns with adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns in form of the instrumental case.

The function of the instrumental case in the Ukrainian language is to correspond to the English prepositions: by, with, along, across, round, in:

Світлана іде вулицею. / Svitlana goes along the street. (Svitlana is going along the street).

Ми гуляємо вулицями міста. / We walk along the streets of the city. (We are walking along the streets of the city).

Декан іде гуртожитком. / The dean goes across the hostel. (The dean is going across the hostel).

Ми ходимо магазином. / We walk round the shop. (We are walking round the shop).

Студенти ідуть університетом. / The students walk in the university. (The students are walking in the university).

Дівчина їде трамваєм. / The girl goes by tram. (The girl is going by tram).

Я пишу ручкою. / I write with a pen. (I am writing with a pen).

The instrumental case is used without the preposition «по» with the word combinations which include a verb of motion and a noun:

Йти вулицею. / To go along a street.

Їхати дорогою. / To go along a road.

Плисти річкою. / To swim along a river.

Inanimate nouns in the instrumental case answer the question «чим?». Animated nouns in the instrumental case answer the question «ким?». The question «що?» of the nominative case (case №1) transforms into the question «чим?» in the instrumental case (case № 5). The question «хто?» in the nominative case (case № 1) transforms into the question «ким?» in the instrumental case (case № 5) [**«що?» (case 1) → «чим?» (case 5); «хто?» (case 1) → «ким?» (case 5)**].

The instrumental case without a preposition use to denote the indirect object of verbs:

привозити – to bring, to import

приносити – to bring, to carry, to fetch

говорити – to speak, to talk; to tell, to say

думати – to think, to mean

плакати – to cry, to weep

слухати – to listen (to), to hear, to attend, to obey, to be obedient (to)

відповідати – to answer

цікавитися – to be interested (in), to take an interest (in)

захоплюватися – to admire, to be delighted (with), to be carried away (by), to be keen on, to take a fancy (to)

називати – to call, to name

називатися – to be called, to be named

дихати – to breathe, to respire

показувати – to show, to display, to exhibit, to demonstrate

позначати – to mark, to denote, to designate

розповідати – to tell, to relate, to narrate

обіцяти – to promise

пояснювати – to explain (to), to illustrate

нагадувати – to remind (of, about)

дозволяти – to allow, to let, to permit

наказувати – to order, to command, to enjoin, to bid, to charge

забороняти – to forbid, to prohibit

допомагати – to help, to assist, to aid

заважати (мішати) – to prevent, to stop (from), to be (to stand) in the way

шкодити – to harm, to injure, to hurt, to damage

радити – to advice, to counsel, to recommend

вірити – to believe, to have faith in, to trust

шантажувати – to blackmail

користуватися – to use, to make use (of)

володіти – to own, to possess, to have, to control, to speak, to know

посилати – to send (for, to), to dispatch (to), to mail, to post (to), to remit

надсилати – to send, to dispatch, to mail, to post, to remit

викидати – to throw out

смітити – to litter

бруднити – to dirty, to soil

прибирати – to put in order, to clean up, to tidy (up)

втирати – to wipe, to rub, to dry

втиратися – to wipe (to dry) oneself, to become threadbare

чистити – to clean, to brush, to scour, to scrub

замітати – to sweep (up), to cover up

м'яти – to rumple, to crumple

рвати – to tear, to pick, to pluck, to pull out, to break off

пишатися (гордитися) – to be proud (of), to take pride in

хвалити – to praise, to commend

хвалитися – to boast (of), to brag

клястися – to swear

брати – to take

давати – to give, to let, to provide

подавати – to give, to present (to), to serve, to drive up

дарувати – to give, to present (with)

читати – to read

писати – to write

підписувати – to sign

друкувати – to print, to type, to publish

малювати – to draw, to paint

фотографувати – to photograph, to take a photograph (of)

фотографуватися – to be photographed

посміхатися – to smile

грати – to play, to act, to perform

гратися – to play (with), to trifle (with)

співати – to sing

танцювати – to dance

різати – to cut, to slice

шити – to sew

зашивати – to sew up, to mend

вишивати – to embroider

в'язати – to bind, to tie up, to knit

зав'язувати – to tie, to bind, to knot, to start, to strike up

розв'язувати – to untie, to undo, to unbind; to solve

зачиняти (закривати) – to shut, to close

відчиняти (відкривати) – to open

псувати – to spoil, to corrupt

мити – to wash

прати – to wash, to launder

сушити – to dry

прасувати – to iron

гладити – to smooth, to press, to polish, to stroke

ламати – to break, to fracture, to smash, to destroy

їсти – to eat

ворушити – to move, to stir about, to budge, to turn

іти – to go, to walk, to come, to come out, to come from, to fall, to enter, to become, to work

бігати – to run, to run about

бігти – to run, to run away, to fly, to go by

їхати, їздити – to go, to drive, to ride

плисти, плавати – to swim, to float, to navigate, to cruise, to sail, to drift, to yacht

летіти, літати – to fly

повертатися –to go (to come) back, to return, to turn, to be returned (paid, sent) back

працювати – to work, to labour

робити – to do, to make, to work

спілкуватися – to associate, to consort (with)

розмовляти –to talk, to speak (to, with), to converse

займатися – to busy oneself (with), to be engaged (in), to study, to work (at)

хворіти – to be ill, to be sick, to ail

лікувати – to treat (medically), to medicate

лікуватися – to be treated, to undergo (to take) a cure, to receive treatment (for)

відпочивати – to rest, to take (to have) a rest

бути – to be, to happen, to take place, to have

стати – to stop, to stand, to become, to start, to be

доводитися – to have to, to happen (to), to be related (to)

довіряти – to trust (smb.), to confide (in smb.), to give credence (to smth.)

дзвонити – to ring, to (tele)phone, to ring up

телефонувати – to telephone, to phone, to ring one up, to give a ring

вибачати, пробачати – to excuse, to pardon, to forgive

These verbs also (after prepositions) demand the nouns used in the form of the instrumental case after them:

спілкуватися – to associate, to consort (with)

листуватися – to correspond (with), to be in correspondence (with)

вітатися – to salute, to greet

знайомитися – to meet (smb.), to make the acquaintance (of smb.), to acquaint oneself (with smth.), to get familiar (with), to see

радитися – to consult, to advise (with), to take counsel (with)

бачитися – to see each other (one another)

зустрічатися – to meet (with), to come across, to see, to occur, to happen, to be found

сумувати – to despond, to lose heart, to grieve (about, over), to be sad (melancholy), to be cast down, to be out of heart

The instrumental case use to name a profession. It is use in the Ukrainian phrases equal to English:

to work as a doctor / працювати лікарем

to work as a teacher / працювати викладачем

to work as an engineer / працювати інженером

The instrumental case used after the prepositions:

з («with»)

за («behind, across, over, beyond, out of, at, according to, by, because of, by reason of, for, after, upon»)

перед («before, in front of»)

між («between»)

під («under, below»)

над, наді («above, over, at, on, upon»)

поруч з («near, close by, side by side, beside, next (to)»)

Look:

Ви п'єте чай з цукром. / You drink tea with sugar. (You are drinking tea with sugar).

Ми живемо за університетом. / We live behind the university. (We are living behind the university).

Театральна площа розміщена перед центральним корпусом медуніверситету. / The Theatre square located in front of the central block of the medical university.

Театр розміщений між інститутом і школою. / The theatre placed (situated) between the institute and the school.

Синя папка лежить під англо-українським словником. / The blue file lies under the English-Ukrainian dictionary. (The blue file is lying under the English-Ukrainian dictionary).

Картина висить над столом. / The picture hangs over the table. (The picture is hanging over the table).

Я живу поруч з університетом. / I live beside the university. (I am living beside the university).

The end **-ом** in the **instrumental case singular are** added to the last hard consonant of **nouns of masculine gender singular animated and inanimate (of the nominative case) [last hard consonant (case 1) → + -ом (case 5)]**:

робітник → робітником

Сухел → Сухелом

друг → другом

Фузаїл → Фузаїлом

син → сином

лоб → лобом

племінник → племінником

стіл → столом

Хардік → Хардіком

телефон → телефоном

Instead of the end -o of nouns of masculine gender singular in the nominative case we use the end -ом in the instrumental case singular [-o (case 1) → -ом (case 5)]:

тато → татом

дядько → дядьком

батько → батьком

Михайло → Михайлом

To the last sibilant consonant of nouns of masculine gender singular in the nominative case we add the end -ем in the instrumental case singular [last sibilant consonant (case 1) → +-ем (case 5)]:

слухач → слухачем

овоч → овочем

сторож → сторожем

ніж → ножем

Маніш → Манішем

кущ → кущем

Раджеш → Раджешем

плащ → плащем

Авінаш → Авінашем

дощ → дощем

лящ → лящем

хрящ → хрящем

To the suffix -р- of nouns of masculine gender in the nominative case singular we add the end -ем in the instrumental case singular [-р- (case 1) → + -ем (case 5)]:

лікар → лікарем

школяр → школярем

секретар → секретарем

столяр → столярем (joiner)

Final -й, which follows any vowel in the nominative case singular transforms into the end -єм in the instrumental case singular [-й follows any vowel (case 1) → -єм (case 5)]:

добродій → добродієм

Юрій → Юрієм

Сергій → Сергієм

звичай → звичаєм

Григорій → Григорієм

трамвай → трамваєм

Тимофій → Тимофієм

напій → напоєм

край → краєм

Softening mark in the end of nouns of masculine gender in the nominative case singular transforms into the end -єм in the instrumental case singular [-ь (case 1) → -єм (case 5)]:

учитель → учителєм

хлопець → хлопцєм

дідусь → дідусєм

день → днєм

учень → учнєм

олівець → олівцєм

іноземець → іноземцєм

корінь → коренєм

Some foreign personal names don't change according to cases and numbers. Therefore in the instrumental case (both: in singular and in plural) these names have the same forms as in the nominative case singular.

Лаолу → Лаолу

Хіманшу → Хіманшу

Оджо → Оджо

Отто → Отто

Алі → Алі

Кабі → Кабі

Лаолу → Лаолу

Генрі → Генрі

Раві → Раві

The end **-a** of **nouns of feminine gender singular** in the nominative case changes into the end **-ою** in the **instrumental case singular**. But the end **-a** of nouns of feminine gender singular in the nominative case after a sibilant consonant transforms into the end **-ею** in the instrumental case singular [**-a after not a sibilant consonant (case 1) → -ою (case 5); -a after a sibilant consonant (case 1) → -ею (case 5)**]:

Nom.	хто? що?	Instr.	ким? чим?
-а	сестра	-ою	сестрою
	мама		мамою
	баба		бабою
	вода		водою
	стіна		стіною
	жінка		жінкою
	рука		рукою
	книга		книгою
	фабрика		фабрикою
but -жа, -ча, -ша, -ща	груша	-жею, -чею, -шею, -щею	грушею
	площа		площею

The end **-я** after a consonant of nouns of feminine gender singular in the nominative case changes into the end **-ею** in the instrumental case singular [**-я after a consonant (case 1) → -ею (case 5)**]:

Nom.	хто? що?	Instr.	ким? чим?
-я	робітниця	-ею	робітницею
	племінниця		племінницею
	бабуся		бабусею
	Соня		Сонею
	Аня		Анею
	земля		землею
	хвиля		хвилею
	пісня		піснею

	кухня		кухнею
	вулиця		вулицею

The end **-я** after a vowel and after apostrophe of nouns of feminine gender in the nominative case singular changes into the end **-єю** in the instrumental case singular [**-я after a vowel and after apostrophe (case 1) → -єю (case 5)**]:

Nom.	хто? що?	Instr.	ким? чим?
-ія, -ія, -єя, -'я	Софія	-ією, -ією, -єєю, -'єю	Софією
	Надія		Надією
	Юлія		Юлією
	сім'я		сім'єю
	батарея		батареєю
	шия		шиєю
	історія		історією
	аудиторія		аудиторією
	мрія		мрією
	надія (hope)		надією
	олія		олією

In the instrumental case nouns of feminine gender singular with a last **hard consonant** receive the end **-ю**. A single sibilant consonant before end **-ю** in the instrumental case doubles [**a hard consonant (case 1) → + -ю (case5); a single sibilant consonant (case 1) → the same but doubled sibilant consonant +-ю (case 5)**]:

Nom.	що?	Instr.	чим?
hard consonant	кров	+ -ю	кров'ю
-ж, -ч, -ш, -щ	подорож	-жжю, -ччю, -шшю, -щщю	подорожжю
	річ		річчю
	ніч		ніччю

Softening mark after a double consonants in the end of nouns of feminine gender in the nominative case singular transforms into the end **-ю** in the instrumental case singular. **Softening mark** in the end of nouns of feminine gender singular **after a single consonant** in the nominative case transforms into the end **-ю after a doubled similar consonants** in the

instrumental case singular (a single consonant before the end **-ю** of nouns of singular form feminine gender in the nominative case doubles in the instrumental case singular) [**softening mark after a double consonant (case 1) → -ю (case 5); softening mark after a single consonant (case 1) → -ю after doubled similar consonant (case 5)**]:

Nom.	що?	Instr.	чим?
-ь	радість	-і	радістю
	тінь		тінною
	відповідь		відповіддю
	сповідь (confession)		сповіддю
	сіль		сіллю

The end **-и** of noun of feminine gender singular «мати» transforms into the combination of letters **-іп'ю** in the instrumental case singular [**-и (case 1) → -іп'ю (case 5)**]:

Nom.	хто?	Instr.	ким?
-и	мати	-епі	мапір'ю

Some foreign women's names don't change according to cases and numbers. Therefore in the instrumental case (in singular and in plural form) these names have the same forms as in the nominative case singular:

Nom.	хто?	Instr.	ким?
	Боскі		Боскі
	Шруті		Шруті
	Рідхі		Рідхі
	Раджвіндер		Раджвіндер
	Давіндер		Давіндер
	Рут		Рут
	Фортун		Фортун

There are no change **in the instrumental case some countries' names** as Сомалі, Перу, Чилі, Нікарагуа, Конго, Марокко.

To the end **-о** of **nouns of neuter gender singular** in the nominative case we add final **-м** in the instrumental case singular [**-о (case 1) → + -м (case 5)**]:

Nom.	що?	Instr.	чим?
-о	вікно	-ом	вікном
	місто		містом
	село		селом
	вухо		вухом
	яблуко		яблуком
	озеро		озером

To the end **-e** of nouns of neuter gender singular in the nominative case we also add final **-м** in the instrumental case singular [-e (case 1) → + -м (case 5)]:

Nom.	що?	Instr.	чим?
-е	місце	-ем	міщем
	поле		полем
	море		морем

The end **-e** after a **sibilant consonant** of nouns of neuter gender singular in the nominative case changes into the end **-ем** in the instrumental case singular [-e after a sibilant consonant (case 1) → -ем (case 5)]:

Nom.	що?	Instr.	чим?
-же, -че, -ше, -ще	плече	-жем, -чем, -шем, -щем	плечем
	селище		селищем
	прізвище		прізвищем

In the instrumental case single **-м** adds to the ends: **-а, -я** of nouns of neuter gender singular denoting newly-born creatures [-а, (case 1) → + -м (case 5); -я (case 1) → + -м (case 5)]:

Nom.	хто?	Instr.	ким?
-а, -я	маля	+ -м	малям
	немовля		немовлям
	теля		телям
	цуценя		цуценям
	кошеня		кошеням

	курча		курчам
--	-------	--	--------

To the end -я after a double similar consonant of nouns of neuter gender singular in the nominative case we add final -м in the instrumental case singular [-я after a dabl similar consonants (case 1) → + -м (case 5)]:

Nom.	що?	Instr.	чим?
-я	речення	-ям	реченням
	життя		життям
	питання		питанням
	запитання		запитанням
	плаття		платтям
	обличчя		обличчям
	сміття		сміттям

There are two possible types of the noun of neuter gender ім'я in the instrumental case singular: ім'ям and іменем. The first form (ім'ям) forms by adding final -м to the end -я of the noun ім'я in the nominative case singular. The second form (іменем) forms by adding the combination of letters -енем to the root of the noun ім'я (ім-) [1] ім'я (case 1) → + -м = ім'ям (case 5); 2) ім'я (case 1) → ім- + -енем = іменем (case 5)].

Nom.	що?	Instr.	чим?
-я	ім'я	+ -м	ім'я <u>м</u>
-я	ім' <u>я</u>	-енем	імен <u>ем</u>

Following nouns of neuter gender don't change according to cases and numbers.

Therefore these nouns in the instrumental case (in singular and in plural) have the same forms as in the nominative case singular:

Nom.	що?	Instr.	чим?
------	-----	--------	------

	меню		меню
	фото		фото
	шосе		шосе
	радіо		радіо
	таксі		таксі

Nouns of masculine and feminine gender of plural form in the instrumental case

have the same ends. The end **-и** of nouns of masculine and feminine gender of plural form in the nominative case in the instrumental case transforms into the end **-ами**. The end **-і** of nouns of masculine and feminine gender of plural form after not a sibilant consonant in the nominative case in the instrumental case transforms into the end **-ями**. The end **-і** of nouns of masculine and feminine gender of plural form after a sibilant consonant in the nominative case in the instrumental case transforms into the end **-ами** [-и (case 1) → -ами (case 5); -і (case 1) → -ями (case 5); -жі, -чі, -ші, -щі (case 1) → -жами, -чами, -шами, -щами (case 5)].

Nouns of masculine gender of plural form in the instrumental case:

Nom.	хто? що?	Instr.	ким? чим?
-и	робітники	-ами	робітниками
	лоби		лобами
	ліси		лісами
	стадіони		стадіонами
	племінники		племінниками
-і	друзі	-ями	друзями
	дні		днями
	лікарі*		лікарями
Вут	школярі*		школярами
-жі, -чі, -ші, -щі	ножі	-жами, -чами, -шами, -щами	ножами
	овочі		овочами
	Аваніші		Аванішами
	Авінаші		Авінашами
	Раджеші		Раджешами

	кущі		кущами
	дощі		дощами

*There are two possible ends in the instrumental case after the consonant -р-: the -ями and the -ами.

Nouns of feminine gender of plural form in the instrumental case:

Nom.	хто? що?	Instr.	ким? чим?
-и	книги	-ами	книгами
	фабрики		фабриками
	руки		руками
	стіни		стінами
-і	землі	-ями	землями
	хвили		хвилями
	тіні		тінями
	пісні		піснями
	робітниці		робітницями
	радості		радістями
-жі, -чі, -ші, -щі	подорожі	-жами, -чами, -шами, -щами	подорожами
	ночі		ночами
	груші		грушами
	площі		площами

Nouns of neuter gender of plural form in the instrumental case are moulded in such way: to the ends **-а, -я** of nouns of neuter gender of plural form in the nominative case in the instrumental case we add the combination of letters **-ми** [-а (case 1) → + -ми (case 5); -я (case 1) → + -ми (case 5)].

Nom.	хто? що?	Instr.	ким? чим?
-а	вікна	+ -ми	вікнами
	міста		містами
	села		селями
	вуха		вухами

	озера		озерами
	імена		іменами
	малята		малятами
	курчата		курчатами
	телята		телятами
	прізвища		прізвищами
-я	моря	+ -ми	морями
	речення		реченнями
	життя		життями
	питання		питаннями
	запитання		запитаннями
	завдання		завданнями

Words, which use only in plural form in the instrumental case change in analogous way to (like) nouns mentioned above: the end **-и** of such nouns in the nominative case in the instrumental case transforms into the end **-ами**. The ends **-і** and **-ї** of such nouns in the nominative case in the instrumental case transform into the end **-ями** [**-и (case 1) → -ами (case 5); -і (case 1) → -ями (case 5); -ї (case 1) → -ями (case 5)**]. Some nouns what have only plural form lake: ворота, гроші, двері, штани in the instrumental case have double (sometimes triple) forms. Look on the table given below:

Nom.		Instr.	
-и	брюки	-ами	брюками
	джинси		джинсами
	канікули		канікулами
	збори		зборами
	окуляри		окулярами
	парфуми		парфумами
-і	Чернівці	-ями	Чернівцями
	ножиці		ножицями
-ї	Гімалаї	-ями	Гімалаями
	Піренеї		Піренеями
but	ворота		воротами, ворітьми
	гроші		грошима, грішми
	двері		дверима, дверми
	штани		штанами, штанями, штаньми

Personal pronouns in the instrumental case have such forms:

Nom.	хто? що?	Instr.	ким? чим?
	я		мною
	ти		тобою
	він		ним
	вона		нею
	воно		ним
	ми		нами
	ви		вами
	вони		ними

Personal pronouns what use instead of inanimate nouns in the instrumental case answer the question «**чим?**» Personal pronouns used instead of animated nouns in the instrumental case answer the question «**ким?**».

Demonstrative pronouns in the instrumental case have forms given in the table below.

Read and study the given table attentively:

Nom.	той	Instr.	тим
Nom.	та	Instr.	тією, тою
Nom.	те	Instr.	тим
Nom.	ті	Instr.	тими
Nom.	отой	Instr.	отим
Nom.	ота	Instr.	отією, отою
Nom.	оте	Instr.	отим
Nom.	оті	Instr.	отими
Nom.	цей	Instr.	цим
Nom.	ця	Instr.	цією
Nom.	це	Instr.	цим
Nom.	ці	Instr.	цими
Nom.	оцей	Instr.	оцим
Nom.	оця	Instr.	оцією
Nom.	оце	Instr.	оцим
Nom.	оці	Instr.	оцими
Nom.	такий	Instr.	таким
Nom.	така	Instr.	такою
Nom.	таке	Instr.	таким
Nom.	такі	Instr.	такими
Nom.	отакий	Instr.	отаким
Nom.	отака	Instr.	отакою
Nom.	отаке	Instr.	отаким
Nom.	отакі	Instr.	отакими

As you know already, the demonstrative pronouns answer the same questions as adjectives.

Thus the question «**який?**» in the nominative case of the animated and inanimate demonstrative pronouns **цей, оцей, той, отой, такий, отакий** of masculine gender singular transforms into the question «**яким?**» in the instrumental case singular [«**який?**» of animated and inanimate demonstrative pronouns (**case 1**) → «**яким?**» (**case 5**)].

The question «**яка?**» in the nominative case of the animated and inanimate demonstrative pronouns **ця, оця, та, ота, така, отака** of feminine gender singular transforms into the question «**якою?**» in the instrumental case singular [**«яка?»** of animated and inanimate demonstrative pronouns (case 1) → «**якою?»** (case 5)].

The question «**яке?**» of the nominative case of the animated and inanimate demonstrative pronouns **це, оце, те, оте, таке, отаке** of neuter gender singular transforms into the question «**яким?**» in the instrumental case singular [**«яке?»** of animated and inanimate demonstrative pronouns (case 1) → «**яким?»** (case 5)].

The question «**які?**» of the nominative case of the animated and inanimate demonstrative pronouns **ці, оці, ті, оті, такі, отакі** of the masculine, feminine and neuter gender plural form transforms into the question «**якими?**» in the instrumental case plural [**«які?»** of animated and inanimate demonstrative pronouns (case 1) → «**якими?»** (case 5)].

Possessive pronouns in the instrumental case have forms, given in the table below.
Read and study the given table attentively:

Nom.	мій	Instr.	моїм
Nom.	моя	Instr.	моєю
Nom.	моє	Instr.	моїм
Nom.	мої	Instr.	моїми
Nom.	твій	Instr.	твоїм
Nom.	твоя	Instr.	твоєю
Nom.	твоє	Instr.	твоїм
Nom.	твої	Instr.	твоїми
Nom.	його	Instr.	його
Nom.	її	Instr.	її
Nom.	наш	Instr.	нашим
Nom.	наша	Instr.	нашою
Nom.	наше	Instr.	нашим
Nom.	наші	Instr.	нашими
Nom.	ваш	Instr.	вашим
Nom.	ваша	Instr.	вашою
Nom.	ваше	Instr.	вашим
Nom.	ваші	Instr.	вашими
Nom.	їхній	Instr.	їхнім
Nom.	їхня	Instr.	їхньою
Nom.	їхнє	Instr.	їхнім
Nom.	їхні	Instr.	їхніми
Nom.	свій (<i>my, your, his, her, its, our, their, own</i>)	Instr.	своїм
Nom.	своя (<i>my, your, his, her, its, our, their, own</i>)	Instr.	своєю
Nom.	своє (<i>my, your, his, her, its, our, their, own</i>)	Instr.	своїм
Nom.	свої (<i>my, your, his, her, its, our, their, own</i>)	Instr.	своїми

The question «**чий?**» in the nominative case (of possessive pronouns of masculine gender singular) transforms into the question «**чим?**» in the instrumental case singular [«**чий?**» (case 1) → «**чим?**» (case 5)].

The question «**чия?**» in the nominative case (of possessive pronouns of feminine gender singular) transforms into the question «**чиєю?**» in the instrumental case singular [**«чия?» (case 1) → чією? (case 5)**].

The question «**чїє?**» in the nominative case (of possessive pronouns of neuter gender singular) transforms into the question «**чїїм?**» in the instrumental case singular [**«чїє?» (case 1) → «чїїм?» (case 5)**].

The question «**чїї?**» in the nominative case (of possessive pronouns plural) transforms into the question «**чїїми?**» in the instrumental case plural [**«чїї?» (case 1) → «чїїми?» (case 5)**].

Adjectives in the instrumental case have forms shown in the table below. Read and study the given table attentively:

Nom.	який? яка? яке? які?	Instr.	яким? якою? яким? якими?
	hard form		
-ий (який?)	зимовий	-им (яким?)	ЗИМОВИМ
-а (яка?)	зимова	-ою (якою?)	ЗИМОВОЮ
-е (яке?)	зимове	-им (яким?)	ЗИМОВИМ
-і (які?)	зимові	-ими (якими?)	ЗИМОВИМИ
	soft form		
-ій (який?)	літній	-ім (яким?)	ЛІТНІМ
-я (яка?)	літня	-ьою (якою?)	ЛІТНЬОЮ
-є (яке?)	літнє	-ім (яким?)	ЛІТНІМ
-і (які?)	літні	-іми (якими?)	ЛІТНІМИ

The end **-ий** (of adjectives of hard form of masculine gender in the nominative case singular) changes into the end **-им** in the instrumental case singular [**-ий (case 1) → -им (case 5)**].

The end **-ій** (of adjectives of soft form of masculine gender in the nominative case singular) changes into the end **-ім** in the instrumental case singular [**-ій (case 1) → -ім (case 5)**].

The end **-а** (of adjectives of hard form of feminine gender in the nominative case singular) changes into the end **-ою** in the instrumental case singular [**-а (case 1) → -ою (case 5)**].

The end **-я** (of adjective of soft form of feminine gender in the nominative case singular) changes into the end **-ьою** in the instrumental case singular [**-я (case 1) → -ьою (case 5)**].

The end **-е** (of adjective of hard form of neuter gender in the nominative case singular) changes into the end **-им** in the instrumental case singular [**-е (case 1) → -им (case 5)**].

The end **-є** (of adjectives of soft form of neuter gender in the nominative case singular) changes into the end **-ім** in the instrumental case singular [**-є (case 1) → -ім (case 5)**].

The end **-і** (of adjectives of hard form in the nominative case plural) changes into the end **-ими** in the instrumental case plural [**-і (case 1) → -ими (case 5)**].

The end **-ї** (of adjectives of soft form in the nominative case plural) changes into the end **-іми** in the instrumental case plural [**-ї (case 1) → -іми (case 5)**].

All adjectives of hard form in the instrumental case have the same ends as the word **зимовий**. All adjectives of soft form in the instrumental case have the same ends as the word **літній**.

The question **«який?»** in the nominative case (of adjectives of masculine gender singular) transforms into the question **«яким?»** in the instrumental case singular [**«який?» (case 1) → «яким?» (case 5)**].

The question **«яка?»** in the nominative case singular (of adjectives of feminine gender singular) transforms into the question **«якою?»** in the instrumental case singular [**«яка?» (case 1) → «якою?» (case 5)**].

The question **«яке?»** in the nominative case singular form (of adjectives of neuter gender singular) transforms into the question **«яким?»** in the instrumental case singular [**«яке?» (case 1) → «яким?» (case 5)**].

The question «**які?**» in the nominative case plural (of adjectives in plurality) transforms into the question «**якими?**» in the instrumental case plural [«**які?**» (**case 1**) → «**якими?**» (**case 5**)].

As you know already, nouns, personal pronouns, adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns agree in singular and plural form, in gender and in a case.

Accordingly, in the instrumental case nouns of masculine gender singular agree with adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns used in corresponding forms of masculine gender singular.

Nouns of feminine gender singular coordinate with adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns used in corresponding forms of feminine gender singular.

Nouns of neuter gender singular coordinate with adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns used in corresponding forms of neuter gender singular.

Nouns of plural form coordinate with adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns used in corresponding forms in plurality.

Control questions / Контрольні запитання:

- What do you know about the instrumental case in the Ukrainian language?
- When do we use the instrumental case in the Ukrainian language?
- What is the function of the instrumental case in the Ukrainian language?
- How to change nouns (how to change ends of nouns) in the instrumental case?
- What nouns do not change in the instrumental case?
- How to change personal pronouns (how to change ends of personal pronouns) in the instrumental case?
- How to change adjectives of hard form (how to change ends of adjectives of hard form) in the instrumental case?

- How to change adjectives of soft form (how to change ends of adjectives of soft form) in the instrumental case?
- How to change possessive pronouns in the instrumental case?
- What questions do nouns answer in the instrumental case?
- What questions do personal pronouns answer in the instrumental case?
- What questions do demonstrative pronouns answer in the instrumental case?
- What questions do possessive pronouns answer in the instrumental case?
- What questions do adjectives answer in the instrumental case?
- How to agree nouns, personal pronouns, adjectives, demonstrative pronouns and possessive pronouns in the instrumental case?
- What prepositions do must be used with the instrumental case?
- What English prepositions corresponds to the instrumental case in the Ukrainian language?
- What verbs use with nouns used in form of the instrumental case (what verbs (after prepositions or without prepositions) demand the nouns used in the form of the instrumental case after them)?

Control tasks / Контрольні завдання:

Вправа 1. *Відкрийте дужки.*

1. Ти їси (ложка). 2. Він ріже хліб (ніж). 3. Ми пишемо (ручка). 4. Дитина малює (олівець). 5. Я працюю (голова). 6. Він поклявся (мама). 7. Хлопці користуються (комп'ютер). 8. Ви пишетеся (батько). 9. Мій син пишеться (п'ятірка). 10. Я розмовляю українською (мова). 11. Ти володієш цим музичним (інструмент)? 12. Ми витираємо руки (рушник).

Вправа 2. *Відкрийте дужки.*

1. Світлана прасує (праска). 2. Я перу пральним (порошок). 3. Ми миємо руки дитячим (мило). 4. Студент витирає дошку (ганчірка). 5. Викладач пише на дошці (крейда). 6. Дівчина малює (олівець). 7. Я завжди думаю своєю (голова). 8. Ми старанно займаємося (математика). 9. Ісмаїл фотографує (фотоапарат). 10. Українці не завжди добре розмовляють англійською (мова). 11. Ми вже дуже давно користуємося (телевізор). 12. Ігор і Степан їдуть (тролейбус).

Вправа 3. *Відкрийте дужки.*

1. Він хворів (грип). 2. Ти лікуєшся тією (мікстура). 3. Ми завжди витираємо руки чистим (рушник). 4. Він користується мобільним (телефон). 5. Ігор та Іван користуються новою (паста). 6. Цей хворий хлопець не може ворухити (рука). 7. Ми назвали дитину (Софія). 8. Ти дихаєш (ніс). 9. Хлопці їдять суп (ложка). 10. Світлана любить їсти (виделка)? 11. Я шию (голка). 12. Дівчина ріже хліб (ніж).

Вправа 4. *Відкрийте дужки. Дайте ствердну і заперечну відповідь на запитання. Замініть іменники, вжиті у формі орудного відмінка особовими займенниками.*

1. Ти хочеш бути (онколог)? 2. Іван хоче бути (ортопед)? 3. Фортун хоче бути (психіатр)? 4. Ібрагім хоче бути (отоларинголог)? 5. Світлана хоче бути (терапевт)? 6. Ігор хоче бути (патологоанатом)? 7. Ірина хоче бути (рентгенолог)? 8. Моніка хоче бути (невропатолог)? 9. Суніл хоче бути (друг)? 10. Студент хоче бути (лікар)? 11. Викладач хоче бути (студент)? 12. Студент хоче бути (викладач)?

Вправа 5. *Відкрийте дужки. Замініть іменники, вжиті у формі орудного відмінка особовими займенниками.*

1. – Ти п'єш чай з (цукор) чи без?

– Я п'ю чай з (цукор) і з (молоко).

2. – Сашко їсть салат з (м'ясо)?

– Так, він їсть салат з (м'ясо) і з (огірок).

3. – Оксана любить каву з (кофеїн) чи без?

- Вона любить каву з (кофеїн) і з (цукор).
4. – Ти ідеш у театр з (дитина)?
- Так, з (дитина) і з (чоловік).
5. – Отой поганий хлопець п'є напій з (лимон)?
- Так, він п'є напій з (лимон) і з (алкоголь).
6. – Ти п'єш воду з (газ)?
- Так, я п'ю воду з (газ) і з (сироп).
7. – Ви їсте суп зі (сметана)?
- Так, я їм суп зі (сметана) і з (перець).
8. – Ірина відпочиває на морі з (сім'я)?
- Так, вона відпочиває на морі з (сім'я) і з (друг).
9. – Ти виконуєш домашнє завдання з (однoгруппник) чи один?
- Я виконую домашнє завдання з (однoгруппник) і з (сестра).
10. – Вони смажать картоплю з (цибуля)?
- Так, вони смажать картоплю з (цибуля) і з (яйце).
11. – Ти танцюєш один чи з (Барбара)?
- Я танцюю з (Барбара) і з (Джек).
12. – Вона гуляє у парку одна чи з (племінниця)?
- Вона гуляє у парку з (племінниця) і з (брат).

Вправа 6. *Дайте відповіді на запитання.*

1. З яким досвідченим лікарем радяться батьки? (Педіатр). 2. Чим користується студент на контрольній роботі? (Таблиця). 3. Чим пише брат у зошиті? (Ручка). 4. Чим ти пишеш на дошці? (Крейда). 5. З ким вчора познайомилася Оксана? (Депутат). 6. Ким пишається мама? (Син). 7. Чим малює дочка? (Олівець). 8. Чим цікавиться племінниця? (Театр). 9. Ким цікавиться Світлана? (Брат). 10. Чим думає жінка? (Голова). 11. Чим говорить людина? (Мова). 12. Ким працює твій друг? (Лікар).

Вправа 7. *Дайте відповіді на запитання.*

Приклад:

– *Ким ти хочеш бути? (лікар).*

– *Я хочу бути лікарем.*

1. Ким хоче бути твій товариш? (Хірург). 2. Ким хоче бути Степан? (Онколог). 3. Ким хоче бути Софія? (Медсестра). 4. Ким хоче бути Оксана? (Педіатр). 5. Ким хоче бути Юля? (Лаборант). 6. Ким хоче бути Ігор? (Комендант). 7. Ким хоче бути брат? (Бібліотекар). 8. Ким хоче бути племінник? (Ректор). 9. Ким хоче бути студент? (Викладач). 10. Ким хоче бути декан? (Проректор). 11. Ким хоче бути викладач? (Декан). 12. Ким хоче бути друг? (Отоларинголог).

Вправа 8. *Відкрийте дужки.*

1. Тролейбус їде між (магазин) і (кафе). 2. Дитина стоїть між (тато) і (мама). 3. Ручка лежить на столі між (телефон) і (олівець). 4. Заняття з філософії у нас сьогодні є між (заняття) з української мови і (пара) з гістології. 5. Цей студент завжди любить сидіти на лекції між (Моніка) і (Степан). 6. Отой документ знаходиться у папці між (заява) і (наказ). 7. Сир стоїть за (пляшка) з (молоко). 8. Я живу між (Леся) і (Світлана). 9. Я вибираю між (математика) і (фізика). 10. Навчальний корпус розміщений між (ринок) і (площа). 11. Крісло стоїть між (шафа) і (диван). 12. Мій будинок розміщений між (школа) та (університет).

Вправа 9. *Відкрийте дужки.*

1. Працювати над (завдання). 2. Працювати над (вимова). 3. Жити над (магазин) 4. Приміщення деканату знаходиться під (приміщення) ректорату. 5. Площа стоїть перед (театр). 6. Зупинка таксі розміщена перед (кафе). 7. Моя машина стоїть за (університет). 8. Ваші друзі живуть за (аптека). 9. Картина висить на стіні над (диван). 10. Полиця розміщена на стіні над (стіл). 11. Файл лежить у шухляді під (папка). 12. Папір лежить на столі під (телефон).

Вправа 10. Відкрийте дужки. Замініть іменники особовими займенниками.

1. Журнал знаходиться під (розклад). 2. Радіо стоїть на вікні між (пляшка) і (коробка (box, case)). 3. Пальто висить на вішалці над (підлога). 4. Килим лежить на підлозі під (тумбочка). 5. Тумбочка стоїть на підлозі під (телевізор). 6. Підвіконня розміщене над (батарея). 7. Вікно розміщене між (карниз) та (підвіконня). 8. Підвіконня розміщене між (вікно) і (батарея). 9. Ножиці лежать на столі між (олівець) і (ручка). 10. Я сиджу за (стіл). 11. Стадіон знаходиться за (парк). 12. Дзеркало висить над (килим).

Вправа 11. Відкрийте дужки. Замініть іменники особовими займенниками.

1. Хлопці стоять перед (університет). 2. Необхідні мені документи лежать у папці під (словник). 3. Квартира Степана розміщена на четвертому поверсі над (квартира) Авінаша. 4. Мій син стоїть між (декан) і (ректор). 5. За (Оксана) стоїть Світлана. 6. Перед (Світлана) знаходиться Оксана. 7. Машина стоїть перед (університет). 8. За (машина) їде вантажівка. 9. Під (телевізор) стоїть тумбочка. 10. Кіт сидить під (стіл). 11. Перед (корпус) ростуть квіти. 12. Друзі гуляють за (університет).

Вправа 12. Сформуйте речення з поданими словами у необхідній формі. Підкреслені слова вжуйте у формі орудного відмінка.

1. Я, спілкуватися, з, Світлана. 2. Ти, спілкуватися, з, одногрупник. 3. Вона, листуватися, з батько. 4. Ми, вітатися, з, сусід. 5. Вони, знайомитися, з, я. 6. Ви, радитися, з, викладач. 7. Студентка, бачитися, з, подруга. 8. Я, бачитися, з, родич. 9. Вона, сумувати, за, батько. 10. Друг, знайомитися, з іноземець. 11. Ігор, навчатися, з, Сухел. 12. Сухел, виконувати, домашнє, завдання, з, Хардік.

Вправа 13. Відкрийте дужки.

1. Студентка, з (яка) я познайомився вчора, живе у гуртожитку. 2. Хлопець, з (який) ви розмовляєте, навчається в університеті. 3. Людина, з (яка) він хотів порадитися, зараз живе в Індії. 4. Папка, (яка) я постійно користуюсь, зараз лежить на столі. 5. Іноземець, з (який) я листуюся, дуже любить морозиво. 6. Викладач, з (який) ми спілкувалися, вчора повернувся додому. 7. Дитина, з (яка) він познайомився вчора, живе у нашому будинку. 8. У мене є журнал, (який) ти цікавився вчора. 9. Прийшов хлопчик, з (який) ти займаєшся. 10. Ви давно бачили студента, з (який) ви фотографувалися у медичному університеті? 11. Хлопець, (який) пишуться батьки, зараз старанно навчається у медичному університеті. 12. Дівчина, з (яка) ми познайомилися вчора, цікавиться історією.

Вправа 14. *Відкрийте дужки.*

1. Ви живете за (отой) будинком? 2. Зараз ви спілкуєтеся з (цей) студентом? 3. Ви користуєтеся (отой) словником? 4. Ви шиєте (ота) голкою? 5. Він завжди повертається додому (цей) автобусом? 6. Папір лежить на столі під (той) телефоном. 7. Картина висить на стіні над (оцей) календарем. 8. Я п'ю чай з (такий) солодким цукром. 9. Ви завжди їсте борщ з (така) смачною сметаною? 10. Вчора він користувався (отака) гумкою? 11. Ви знайомі з (оця) високою дівчиною? 12. Ви розмовляєте (та) мовою?

Вправа 15. *Відкрийте дужки.*

1. Вони завжди користуються (той) поїздом? 2. Дівчата сьогодні їдуть (ця) маршрутною? 3. Вони співають (оця) мовою? 4. Ви граєтеся з (це) цуценям? 5. Друзі доглядають за (оце) немовлям? 6. Ти зустрічаєшся з (оцей) хлопцем? 7. Ти бачишся з (ота) медсестрою? 8. Вони п'ють чай з (оте) варенням? 9. Ти смажиш картоплю з (цей) перцем? 10. Звичайно ви відпочиваєте на морі з (оцей) другом? 11. Він завжди ріже хліб (такий) ножем? 12. Ви завжди ходите у магазин з (та) одnogрупницею?

Вправа 16. *Відкрийте дужки.*

1. Ваш будинок розміщений за (мій) будинком. 2. Ваше заняття буде перед (моє). 3. Їхній син ходить до школи разом з (мій). 4. Ваша папка стоїть на полиці перед (моя). 5. Твою важку вправу я пишу (своя) ручкою. 6. Я завжди користуюсь лише (мій) олівець. 7.

Вчора він користувався (своя) гумка. 8. Він ріже хліб (його) ножем. 9. Ти завжди думаєш (своя) головою? 10. Зараз він говорить (своя) рідною мовою? 11. Ви розмовляєте з друзями (ваша) рідною мовою? 12. Ви завжди користуєтесь лише (ваш) телефоном?

Вправа 17. Відкрийте дужки.

1. Він живе за (її) будинком. 2. Ви вже познайомилися з (моя) дочкою? 3. Ви любите обідати зі (свій) братом? 4. Ви завжди ходите до школи за (ваш) сином? 5. Я дуже люблю таке морозиво з (їхній) чорним шоколадом. 6. Цей хлопець завжди розмовляє з (свій) друг. 7. Я виконую домашнє завдання з (мій) довідником. 8. Він завжди приходиться на заняття зі (своя) ручкою. 9. Ти інколи користуєшся (твій) зошит? 10. Ти любиш інколи іти під (наша) парасолькою? 11. Ми п'ємо чай з (наше) печивом. 12. Ви живете разом зі (своя) сім'єю.

Вправа 18. Відкрийте дужки.

1. Він розмовляє (його) рідною мовою? 2. Ви відпочиваєте зі (своя) дочкою? 3. Студенти їдуть (їхня) власною машиною? 4. Ти пишаєшся (твоя) роботою? 5. Ви сумуєте за (мій) другом? 6. Ви ходите на стадіон разом з (їхній) студентом? 7. Ви добре доглядаєте за (ваша) молодша дочкою? 8. Ви дивитесь за (наш) хлопчиком? 9. Ми завжди співаємо з (ваша) сестрою. 10. Я люблю писати (моя) ручкою. 11. Я завжди користуюсь лише (свій) телефоном. 12. Відпочивай разом з (твій) другом.

Вправа 19. Відкрийте дужки.

1. Хороша оцінка стоїть у мене в журналі між (задовільна) і (відмінна). 2. Червоний стілець стоїть між (зелений) і (білий). 3. Зелена папка лежить на полиці між (жовта) і (оранжева). 4. Високий будинок стоїть за (низький) і (середній). 5. Чорна ручка лежить на столі між (зелена) і (синя). 6. Велика листівка лежить на столі між (середня) і (маленька). 7. Зелений светр лежить на полиці між (жовтий) і (коричневий). 8. Сіре кошеня стоїть між (чорне) і (біле). 9. Товсте цуценя стоїть між (худе) і (нормальне). 10. Зелений зошит лежить між (синій) і (рожевий). 11. Сіра парасоля лежить на підвіконні між (коричнева) і (фіолетова). 12. Гіркий перець стоїть на столі між (кислий) огірком і (солодкий) цукром.

Вправа 20. *Дайте відповіді на запитання. Для цього використайте слова у дужках.*

1. Яким спеціалістом він став? (Хороший). 2. Яким артистом став твій брат? (Відомий).
3. Якою дівчиною стала твоя сестра? (Гарна). 4. Яким чоловіком став твій дядько?
(Розумний). 5. Яким хлопцем став твій племінник? (Високий). 6. Якою студенткою стала
Моніка? (Старанна). 7. Яким хлопцем став Рахуль? (Лінивий). 8. З яким студентом ти
сидиш за однією партою? (Сумний). 9. З якою студенткою ти навчаєшся в одній групі?
(Весела). 10. З яким хлопцем ти бігаєш на стадіоні? (Товстий). 11. З яким племінником
ти їси у столовій? (Худий). 12. З яким дідусем ти відпочиваєш на морі? (Рідний).

Вправа 21. *Узгодьте іменники з вказівними і присвійними займенниками та з
прикметниками у формі орудного відмінка. Поставте до них запитання.*

1. Товариш. 2. Студент. 3. Викладач. 4. Ректор. 5. Декан. 6. Проректор. 7. Друг. 8. Сестра.
9. Мама. 10. Дочка. 11. Племінник. 12. Син.

Вправа 22. *Відкрийте дужки. Іменники у дужках узгодьте з прикметниками, вказівними
і присвійними займенниками (у формі орудного відмінка множини). Замініть утворені
фрази (у формі орудного відмінка множини) особовими займенниками у формі орудного
відмінка множини.*

1. Дівчина в'яже светр (спиці). 2. Ми любимо вишивати (нитки). 3. Майстри забивають
цвяхи (молотки). 4. Ти зачиняєш вікно (руки). 5. Вони прасують одяг (праски). 6. Діти
їздять (тролейбуси). 7. Вони повертаються (автобуси). 8. Туристи пливуть (кораблі). 9.
Китайці їдять (палички). 10. Люди зав'язують і розв'язують шнурки (руки). 11. Ви
цікавитесь (мови). 12. Діти сумують за (батьки).

Вправа 23. *Узгодьте іменники у дужках з прикметниками, вказівними і присвійними
займенниками у формі орудного відмінка множини. Замініть утворені фрази особовими
займенниками у формі орудного відмінка множини.*

1. Ти слухаєш (вуха). 2. Ми бачимо (очі). 3. Діти працюють (руки). 4. Ми пишаємося
(діти). 5. Студенти завжди користуються (телефони). 6. Вони пишуть (ручки). 7. Іноземні
студенти говорять (мови). 8. Туристи фотографують (фотоапарати). 9. Папір звичайно

ріжуть (ножиці). 10. Інколи ми псуємо свій одяг (машинки). 11. Ми ходимо (ноги). 12. Він миє підлогу (руки).

Вправа 24. *Узгодьте іменники з прикметниками, вказівними і присвійними займенниками у формі орудного відмінка множини. Замініть утворені фрази особовими займенниками у формі орудного відмінка множини.*

1. Лікар. 2. Спеціаліст. 3. Експерт. 4. Педіатр. 5. Стоматолог. 6. Гінеколог. 7. Уролог. 8. Невропатолог. 9. Отоларинголог. 10. Рентгенолог. 11. Травматолог. 12. Інфекціоніст.

Вправа 25. *Узгодьте іменники з прикметниками, вказівними і присвійними займенниками у формі орудного відмінка множини. Замініть утворені фрази особовими займенниками у формі орудного відмінка множини.*

1. Журналіст. 2. Викладач. 3. Комендант. 4. Медсестра. 5. Співак. 6. Декан. 7. Ректор. 8. Проректор. 9. Продавець. 10. Бібліотекар. 11. Аптекарь. 12. Актор.

Таким чином, у процесі вивчення української мови іноземцям слід звернути особливу увагу на відмінкову систему української мови, на умови використання того чи іншого (у нашому випадку – орудного) відмінка, на граматичні форми усіх змінюваних за відмінками частин мови і на запитання до них у кожному відмінку. Особливу увагу слід звернути на практичне застосування набутих знань. Послідовність вивчення вказаного матеріалу повинна бути відповідною її потребі у використанні. Більш детальному вивченню і закріпленню теми іноземцями сприяє запропонований їм дидактичний матеріал з використаною у ньому практичною інформацією.

References / Список Використаних Джерел

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І.З., Сечень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців / Х.Ш. Бахтіярова, С.С. Лукашевич, І.З. Майданюк, М.П. Сечень, С.В. Петухов. – Тернопіль: Укрмедкнига. – 1999. – 320 с.
2. Вінницька В.М., Плющ Н.Г. Українська мова: Практичний курс граматики для студентів-іноземців / В.М. Вінницька, Н.Г. Плющ. – К. – 1997. – 224 с.
3. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення / Н.Ф. Зайченко, С.А. Воробйова. – К.: Знання України. – 2005. – 324 с.

4. Каушанська В. Л., Ковнер Р. Л., Кожевнікова О. Н., Прокоф'єва Є. В., Райнерс З. М., Сквирська С. Є., Цирліна Ф. Я. A Grammar of the English Language / В. Л. Каушанська, Р. Л. Ковнер, О. Н. Кожевнікова, Є. В. Прокоф'єва, З. М. Райнерс, С. Є. Сквирська, Ф. Я. Цирліна – Ленінград: Просвещение. – 1973. – 320 с.
5. Радишевська М., Погребенник В., Михайлюта В., Корольова Т., Трош Т., Гудзенко О. Українська мова. Українська література / М. Радишевська, В. Погребенник, В. Михайлюта, Т. Корольова, Т. Трош, О. Гудзенко. – К.: ТОВ «Казка». – 2009. – 864 с.
6. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Ін-т української мови – 4-те вид., випр. й доп. – К.: Наук. Думка, 1993. – 240 с.
7. Pheby John and others The Oxford-Duden Pictorial English Dictionary / John Pheby – Oxford, Moscow. – 1985. – 816 с.